

Завдання
до практичних занять із навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ»
для студентів заочного факультету №2

Завдання 1

До слідчого судді Шевченківського районного суду м. Харкова звернувся прокурор з клопотанням про обрання стосовно Іванцова запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Розглянувши відповідне клопотання слідчий суддя постановив ухвалу про обрання стосовно Іванцова запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та відповідно до ч. 3 ст. 183 КПК України визначив розмір застави. Прокурор, не погодившись з розміром застави, який на його думку не здатний забезпечити виконання Іванцовим покладених на нього обов'язків, подав апеляційну скаргу на відповідну ухвалу слідчого судді.

Апеляційний суд, розглянувши скаргу прокурора, залишив ухвалу слідчого судді без змін, оскільки, предметом розгляду слідчого судді було клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, а не розмір застави, і це клопотання було задоволене.

Оцініть дії слідчого судді, прокурора та апеляційного суду.

Завдання 2

До слідчого судді надійшло клопотання слідчого, погоджене із прокурором, про зміну запобіжного заходу у вигляді застави, обраного у відношенні підозрюваного Павліва. У клопотанні вказано, що Павлів не вніс на протязі п'яти днів гроші, в якості застави, на відповідний рахунок. Тому до нього необхідно застосувати такий запобіжний захід, як тримання під вартою.

У судові засідання з'явилися Павлів та його захисник. Захисник надав слідчому судді довідку, у відповідності з якої через три дні на банківський рахунок Павліва надійдуть кошти у розмірі, якого вистачає для внесення застави. Тому він, та його підзахисний, прохають не змінювати запобіжний захід, а надати можливість Павліву внести заставу.

Прокурор проти цього заперечував, та заявив, що Павлів підозрюється у скоєні низкі злочинів, у томи числі економічних, тому кошти, що надійдуть до рахунку Павліва, можуть бути коштами, отриманими у результаті злочинної діяльності. Крім того Павлів, отримавши ці кошти, може сховатися від органів досудового розслідування та суду.

Яке рішення повинен прийняти слідчий суддя?

Завдання 3

До Чепурного, якому повідомлено про підозру у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 28 ч. 3 ст. 187 КК України, було обрано домашній арешт. Під час досудового розслідування встановлено, що члени злочинної групи у нічний час, за допомогою відмичок, проникали до помешкань громадян, після чого зв'язували їх, та викрадали гроші і цінні речі. Під час вчинення злочинів Чепурний відкривав відмичками замки та слідкував на зовні, щоб попередити співучасників про можливу небезпеку. Із всієї злочинної групи був затриманий лише Чепурний. Для контролю за виконанням обов'язків, пов'язаних із домашнім арештом, Чепурному на ногу було закріплено електронний браслет (ст.195 КПК). 5 вересня у ночі Чепурний покинув свою домівку та був відсутній усю ніч. У цей час браслет був у неробочому стані.

Наступного дня прокурор звернувся до слідчого судді із клопотанням, складеним з дотриманням вимог ст. 200 КПК, про зміну Чепурному запобіжного заходу з домашнього арешту на тримання під вартою. Крім того прокурор повідомив, що у ніч, коли Чепурний був відсутнім у своєму

помешканні, було скоєно злочин, який за своїм способом дуже схожий із злочинами, скоєними злочинною групою, до якої входив Чепурний.

При розгляді клопотання прокурора Чепурний пояснив, що у ночі їздив до хворої матері, у який був серцевий напад и вона викликала швидку. Електронний браслет він пошкодив, коли зачепився їм за металеві вхідні двері. Більш того, захисник заявив клопотання про зміну домашнього арешту на заставу. У обґрунтування свого клопотання захисник надав довідку від станції швидкої допомоги, що дійсно, у ніч з 5 на 6 вересня до матері Чепурного виїздила швидка у зв'язку з серцевим нападом хворої; пояснення матері підозрюваного, яке вона надала захиснику, про те, що вона хворіє на гіпертонічне захворювання, з дому, після серцевого нападу, виходити не може та потребує постійного нагляду, якій їй в змозі забезпечити її син, Чепурний, який має освіту фельдшера.

Яке рішення повинен прийняти слідчий суддя?

Завдання 4

23.09.2016 року в 14.00 Слідчий ГУНП України в Івано-Франківській області Лозова звернулась до слідчого судді Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області з клопотанням про дозвіл на затримання підозрюваного Костенко у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст 286 КК України, з метою приводу для участі в розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, яке в свою чергу погоджено з прокурором відділу прокуратури Івано-Франківської області. Разом з вказаним вище клопотанням слідчим, за погодженням з прокурором, також (одночасно) подано клопотання про застосування щодо Костенко запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Розглянувши подані матеріали, слідчий суддя встановив, що Костенко не прибув о 10.00 ранку 23.09.2016 на виклик слідчого для допиту та не відповідає на телефонні дзвінки, у зв'язку із чим вона і просить про його затримання з метою приводу. Втім у зв'язку з тим, що підстав для

тримання під вартою підозрюваного не має, розглянути питання про застосування щодо нього запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту. Слідчий суддя задовольнив клопотання слідчого про затримання підозрюваного Костенко з метою приводу для вирішення питання про застосування щодо нього запобіжного заходу.

Оцініть дії слідчого та слідчого судді. У яких випадках може бути подане клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу та порядок його розгляду слідчим суддею.

Завдання 5

Головним СУ НП України розслідується кримінальне провадження №12103235, внесене 25.10.2015 р. до ЄРДР за ознаками злочину, передбаченого ч. 4 ст. 160 КК України. У ході досудового розслідування встановлено, що 23.10.2015 р. Шаргуленко – кандидат у депутати Чернівецької міської ради, запропонував Колеснику, Тіщенко та Лук'яновій за грошову винагороду підшукати осіб і запропонувати їм неправомірну вигоду у розмірі 350 грн. в обмін на їх голоси на виборах. З 23 по 25 жовтня 2015 р. Колесник, Тіщенко та Лук'янова вчинили дії, спрямовані на підкуп виборців (50 фактів).

27.10.2015 слідчий в ОВС ГСУ НП України повідомлення про підозру Шаргуленко вручив його дружині. Вже 29.10.2015 стало відомо, що о 02 год. 48 хв. підозрюваний в пункті пропуску «Росошани» перетнув державний кордон і вибув за межі України. Цього ж дня його оголошено у розшук.

16.10.2016 Шаргуленко повернувся в Україну, тому слідчий в ОВС ГСУ НП України, за погодженням із прокурором, 24.10.2016 звернувся до суду з клопотанням про застосування до нього запобіжного заходу – тримання під вартою. У клопотанні зазначалося, що підозрюваний може переховуватись від органів досудового розслідування та суду, незаконно впливати на свідків і перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином, отже наявні ризики, передбачені п. 1, п. 3, п. 4 ч. 1 ст.177 КПК України.

14.11.2016 у судовому засіданні слідчий клопотання підтримав, а захисник просив відмовити у його задоволенні за недоведеністю підозри. За результатами розгляду клопотанням слідчий суддя постановив ухвалу про часткове його задоволення та застосував до підозрюваного запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання, поклавши на нього обов'язки, передбачені п.п. 1-4 і 8 ч. 5 ст. 194 КПК України. Своє рішення слідчий суддя мотивував тим, що слідчий довів обґрунтованість підозри Шаргуленка у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 160 КК України, а також наявність достатніх підстав вважати, що є ризик його переховування від досудового слідства. У той же час, недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризиків, вказаних у клопотанні, слідчим суддею визнана недоведеною, а ризики, передбачені п.п. 3, 4 ч. 1 ст.177 КПК України, на які посилався слідчий, у судовому засіданні не знайшли підтвердження.

Прокурор не погодився з прийнятим рішенням, зокрема, у частині не доведення обставин, які свідчать про недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризиків, вказаних у клопотанні, та оскаржив ухвалу слідчого судді в апеляційному порядку.

Проаналізуйте наведену процесуальну ситуацію. Оцініть відповідність прийнятого слідчим суддею рішення вимогам КПК України. Назвіть основні вимоги, що висуваються кримінальним процесуальним законодавством і судовою практикою до клопотання слідчого, прокурора про застосовування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Спираючись на матеріали узагальнень відповідної судової практики, назвіть типові помилки, які допускаються слідчими та прокурорами під час складання клопотання про застосовування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Завдання 6

Співробітники поліції Головачев М. И. та Приходько Т. Б. доставили в районний відділ поліції Борисюка Г.Д., припускаючи, що він пограбував Ножову К. С.

Зі слів Ножової К. С. вбачалося, що приблизно о 21.00, коли вона йшла по вулиці, відчула сильний удар ззаду в спину, від якого вона впала. При цьому вона випустила з руки мобільний телефон і побачила, що незнайомий молодик, підібравши її телефон, тікає у двори будинків. Злочинця вона бачила тільки зі спini. В цей час по протилежній стороні вулиці проходив наряд поліції, разом з яким вона стала переслідувати молоду людину, однак той зник в масиві гаражів, і вони втратили його з поля зору. Приблизно через 5-10 хвилин біля під'їзду одного з будинків у масиву гаражів вони побачили молодого чоловіка, візуально схожого за одягом на молодика, який вкрав її телефон. Він був схвильований, озирався на всі боки і нервово курих. Цей молодий чоловік представився Борисюком Г.Д. і пояснив, що ніякого злочину не вчиняв, викраденого телефона при ньому виявлено не було.

Співробітниками поліції встановлено, що Борисюк Г.Д. раніше судимий, проживає в мікрорайоні поруч з місцем скоєння злочину.

Чи є в даному випадку підстави для затримання Борисова в порядку ст. 208 КПК України? В якому процесуальному статусі підлягає допиту в даному випадку Борисюк Г.Д.? Чи має право Борисюк Г.Д. користуватися допомогою захисника, якщо так, то з якого моменту?

Завдання 7

Під час досудового розслідування потерпілий Савенков звернувся до слідчого Сімонова з клопотанням, в якому просив: призначити почеркознавчу експертизу, витребувати у Самойлова договір дарування квартири, який потрібен для її проведення; звернутися до слідчого судді з клопотанням про вжиття заходів забезпечення кримінального провадження, а саме з клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів; повторно

провести огляд в квартирі. Слідчий виніс постанову про відмову у задоволенні клопотання, яка в подальшому була оскаржена до слідчого судді.

Своєю ухвалою слідчий суддя відмовив у відкритті провадження за скаргою потерпілого Савенкова. В обґрунтування свого рішення слідчий суддя послався на те, що відмова слідчого у задоволенні клопотання потерпілого про призначення експертизи може бути оскаржена шляхом подання відповідного клопотання до слідчого судді з наданням документів, які підтверджують неможливість самостійного залучення експерта, а відмова здійснення тимчасового доступу до речей і документів та витребування документів не можуть бути предметом оскарження, оскільки не передбачені ч. 1 ст. 303 КПК України.

На вищевказану ухвалу слідчого судді Савенков подав апеляційну скаргу.

Які порушення кримінального процесуального законодавства допущені слідчим суддею. Яке рішення повинен прийняти апеляційний суд. Охарактеризуйте підстави та процесуальний порядок оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.

Завдання 8

Прокурор Обухівського відділу Києво-Святошинської місцевої прокуратури Київської області, звернувся до слідчого судді із клопотанням про накладення арешту на нерухоме майно, а саме: на квартиру, розташовану за адресою: Київська область, Обухівський район, місто Українка, вулиця Енергетиків, будинок, 8 кв. № 24, загальною площею 45,85 кв. м., що на праві приватної власності належить Мішніній П.Ю., та на все майно, що знаходиться у ній, у межах кримінального провадження №12015110230001546, за ознаками вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 190 КК України.

Обґрунтовуючи клопотання прокурор зазначив, що до чергової частини Обухівського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області надійшла заява від громадянина Ніконенко І.Т., про те, Мішіна П.Ю., жителька м. Українка Обухівського району Київської області, зловживаючи його довірою та користуючись довірливими відносинами, заволоділа грошовими коштами Ніконенко І.Т. в розмірі близько 80 тисяч доларів США та правом власності на його квартиру, а тому з метою недопущення незаконного відчуження вказаної квартири третім особам до з'ясування всіх обставин у кримінальному провадженні та відновлення прав потерпілого просить накласти на квартиру та все майно, що знаходиться у ній арешт.

Представник власника майна в судовому засіданні заперечував проти задоволення клопотання, надав письмові заперечення проти клопотання, а також звернула увагу слідчого судді, що Мішіній П.Ю. не повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 190 КК України.

Яке рішення повинен постановити слідчий суддя?

Завдання 9

11.04.2016 р. Іванов звернувся до слідчого судді зі скаргою, якою просив зобов'язати слідчого та прокурора повернути його автомобіль марки "BMW 520" та свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу. Свою скаргу він обґрунтовує тим, що 10.09.2009 року у свого знайомого Петрова за власні кошти придбав автомобіль марки ""BMW 520" за 3700 доларів США, який запевнив його, що автомобіль перебуває на обліку та оформлений на жителя м. Києва. Відразу після купівлі вказаного автомобіля Петров надав Іванову нотаріально посвідчену довіреність на право користування та розпорядження автомобілем.

03.06.2015 року Іванова було зупинено на вказаному автомобілі працівниками поліції і при пред'явленні їм свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу на автомобіль "BMW 520", виявилось, що воно містить

ознаки підробки. Після цього слідчим було проведено огляд та вилучення автомобіля. Враховуючи викладене, Іванов вважає себе потерпілим.

Ні слідчий ні прокурор не зверталися до суду про накладення арешту на вилучений вище вказаний автомобіль. 10.08.2015 р. Іванов подав до слідчого клопотання про повернення належного йому автомобіля на правах добросовісного набувача, яке було проігнороване.

Під час судового розгляду скарги Іванова слідчий та прокурор пояснили, що накласти арешт на вилучений транспортний засіб дійсно не встигли. Однак, слідчим було винесено постанову про визнання речовим доказом у кримінальному провадженні свідцтва про реєстрацію транспортного засобу. Крім цього, при проведенні експертного дослідження експертом сектору технічної експертизи документів та почеркознавчої експертизи НДЕКЦ при УМВС України від 06.11.2015 року зроблено висновок, що свідцтво про реєстрацію транспортного засобу не відповідає зразкам, що перебувають в офіційному обігу на території України. Прокурор просить відмовити скаржнику.

Оцініть дії слідчого та прокурора. Яке рішення повинен ухвалити слідчий суддя та чому. Складіть ухвалу слідчого судді.